

**Betänkandet av Ställföreträdarutredningen SOU 2021:36
Gode män och förvaltare – en översyn**
(Ert dnr Ju2021/01883)

Sammanfattning

Migrationsverket anser att betänkandet är väl genomarbetat och har på ett bra sätt belyst många av de problem som överförmyndarverksamheterna har brottats med i flera år.

Migrationsverket tillstyrker i huvudsak förslagen och de bedömningar som framgår av betänkandet som syftar till att ge bättre stöd till och stärkt ställning för huvudmännen, bättre möjligheter att rekrytera och behålla kompetenta ställföreträdare, bättre förutsättningar för ställföreträdare att utföra sina uppdrag på ett bra sätt, högre kvalitet i ställföreträdarnas och överförmyndarnas verksamhet, bättre styrning och tillsyn över landets ställföreträdare och överförmyndarverksamheter, effektivare beslutsfattande i ärenden om godmanskap och ökad förutsättning för att över tid behålla det ideella inslaget i ställföreträdarsystemet.

Utredningen har på ett bra sätt lyft fram det ansvar som följer för den myndighet som ska vara registeransvarig för det nationella registret. Migrationsverket ställer sig bakom de rättsliga grunder som anges för relaterad personuppgiftsbehandling. Migrationsverket har ett behov av att via direktåtkomst få tillgång till sådana aktuella uppgifter om ställföreträdarskap inom ramen för sitt uppdrag. I detta sammanhang ser Migrationsverket gärna att en kompletterande sekretessbestämmelse för det nationella registret övervägs ytterligare.

Migrationsverket anser att det är positivt att det tydliggörs att god man även kan förordnas i bosättningsprocessen rörande främst kvotflyktingar, men vill särskilt påtala att som förslaget är formulerat kan det även innebära att ensamkommande barn som vistas i Sverige utan tillstånd omfattas.

Migrationsverkets yttrande avser i huvudsak de delar av betänkandet som har direkt, eller i viss mån indirekt, påverkan på Migrationsverkets verksamhet.

Avsnitt 25.7.3

Förslag att det nationella ställföreträdarregistret ska innehålla uppgifter om förordnade förmyndare, gode män enligt 11 kap. 1–4 §§ föräldrabalken, förvaltare och gode män enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn. Registret ska också innehålla uppgifter om de som har en sådan ställföreträdare. Följande uppgifter ska framgå av registret:

- 1. Namn och personnummer eller samordningsnummer för den som har en sådan ställföreträdare,*
- 2. namn och personnummer eller samordningsnummer för den som är förordnad som sådan ställföreträdare,*
- 3. datum för förordnandet samt för ändringar i förordnandet och för förordnandets upphörande,*
- 4. den lagliga grunden för förordnandet och*
- 5. förordnandets omfattning*

Bedömning att det saknas behov av kompletterande sekretesslagstiftning.

Migrationsverket tillstyrker förslaget.

Migrationsverket har ett behov av att via direktåtkomst få tillgång till sådana aktuella uppgifter om ställföreträdarskap inom ramen för sitt uppdrag, exempelvis när en sökande har ett aktuellt ärende på myndigheten och företräds av en ställföreträdare eller när en ställföreträdare vill ta del av uppgifter om en enskild.

Migrationsverket vill samtidigt påtala att asylsökande, personer som beviljats kortare tidsbegränsade uppehållstillstånd än ett år som inte kan ligga till grund för folkbokföring, personer som tillåts vistas i Sverige medan deras ansökan om uppehållstillstånd prövas och personer som vistas i Sverige utan tillstånd saknar i regel både personnummer och samordningsnummer. Ställföreträdarskap för sådana huvudmän riskerar att hamna utanför systemet.

De uppgifter som förekommer hos Migrationsverket om enskilda och som överlämnas till överförmyndarna vid behov av ställföreträdarskap omfattas i viss utsträckning av utlänningssekretessen i 21 kap. 5 § och 37 kap. 1 § samt socialtjänstsekretessen i 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Som Migrationsverket förstår det kommer uppgifterna i det föreslagna nationella ställföreträdarskapsregistret inte omfattas av samma typ av sekretess när uppgifterna görs tillgängliga av den föreslagna registermyndigheten, även om uppgifterna i sig föreslås minimeras. Det kan

ifrågasättas lämpligheten av att uppgifter om enskilda som exempelvis sökt uppehållstillstånd av skyddsskäl görs tillgängliga på det sätt som föreslås.

Avsnitt 27.4.1

För att säkerställa att en god man förordnas för ensamkommande barn, oavsett om barnet söker uppehållstillstånd i Sverige eller inte, förslås att ett tillägg ska göras i 2 § första stycket lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429). Det ska framgå av lagen att socialnämnden skyndsamt ska ansöka om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare när barnet har fått uppehållstillstånd i Sverige. Ändringen tas in i 10 § i den nämnda lagen.

Migrationsverket anser att det är positivt att det tydliggörs att god man även kan förordnas i bosättningsprocessen rörande främst kvotflyktingar. Det förtydligar myndighetens möjligheter att anmäla behov av god man till mottagande kommun även efter att den sökande beviljats uppehållstillstånd.

Som lagförslaget är formulerat innebär det även att god man kan förordas för EU-medborgare och för barn som vistas i Sverige utan tillstånd.

Övriga synpunkter

Migrationsverket har inga övriga synpunkter på förslagen och bedömningarna i betänkandet.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Anita Falkenhall. I den slutliga handläggningen har rättschef Carl Bexelius deltagit.

Mikael Ribbenvik

Kopia till:
ju.L2@regeringskansliet.se